

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 165

van **JAN LAEREMANS**

datum: 30 november 2021

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Nederlandstalig onderwijs Brussel - Voorrangsregeling Nederlandstaligen

Vorig zittingsjaar vroeg ik in mijn schriftelijke vraag nr. 141 van 13 november 2020 de minister naar de cijfers en effecten richting het schooljaar 2020-2021 voor wat betreft de voorrangsregeling van Nederlandstaligen voor scholen van het Nederlandstalige onderwijs in Brussel, alsook een beleidsmatige stand van zaken.

Een eigen analyse van de toen opgeleverde cijfers toonde dat de voorrangsregeling ook richting het schooljaar 2020-2021 opnieuw een duidelijk positief effect heeft voor de Nederlandskundige gezinnen, al zien we bij beide groepen wel een negatieve diachrone trend vanwege het plaatsgebrek:

- in het kleuteronderwijs bleek dat 54,5% van de aangemelde kinderen met voorrang Nederlands in hun eerstekeuzeschool terecht kon, wat weliswaar een daling betekende ten opzichte van de 59,3% van een schooljaar eerder. Daartegenover kon bij de niet-Nederlandstaligen slechts 19,9% terecht bij de eerstekeuzeschool, wat ook een daling is ten opzichte van de 23% van het schooljaar daarvoor;
- in het lager onderwijs kon slechts 32,5% van de leerlingen met voorrang Nederlands terecht in de eerstekeuzeschool. Hier zien we een sterke daling ten opzichte van het voorgaande schooljaar toen dit wel nog mogelijk was voor 43% binnen deze groep. Bij de niet-Nederlandstaligen lag dit aandeel op 22,5%, een daling van 5 procentpunten ten opzichte van het schooljaar ervoor;
- in het secundair onderwijs speelt het verschil vanwege het al dan niet hebben van de voorrang Nederlands (vooralsnog) veel minder een rol.

Uit mijn eerdere schriftelijke vragen bleek ook duidelijk dat zelfs onder de huidige voorrangsregeling een aandeel van de Brusselse Vlaamse kinderen geen plaats vond in het Brusselse Nederlandstalige onderwijs (dat nochtans wel integraal wordt gefinancierd met Vlaams belastinggeld) en al zeker niet in de school naar keuze.

Deze problematiek werd voor de inschrijvingen in de aanloop naar dit schooljaar 2021-2022 opnieuw gesignaleerd. Op 30 april 2021 bleek uit de toenmalige tussenstand inzake het aantal aanmeldingen bij het Brusselse Nederlandstalige onderwijs dat in het basisonderwijs voor 3535 kinderen geen plaats gevonden werd. Dat is 56% van het totale aantal aangemelde kinderen (totaal van 6301). Ook al kwamen er voor dat schooljaar 506 plaatsen bij en werd de capaciteit de voorbije jaren ook al opgetrokken, het tekort blijft dus groot. Ongeveer 350 kinderen kunnen bijvoorbeeld niet naar dezelfde school als hun oudere broer of zus, terwijl zij nochtans prioriteit krijgen [\[1\]](#). Een week later bleek dat men stilaan ook in het Brusselse secundair onderwijs met gelijkaardige problemen begint te kampen. Van de 2275 aanmeldingen kregen slechts 1620 kinderen



**Vlaams
Parlement**

een school toegewezen. 655 kinderen kregen dus geen plaats toegewezen, wat het hoogste aantal ooit voor dat onderwijssegment betekent. De capaciteitsproblemen uit het basisonderwijs komen langzaam op het secundair onderwijs af [2]. Deze kwestie werd dan ook besproken tijdens de plenaire vergadering van 12 mei 2021 [3].

Te vrezen valt dus dat bij de effectieve start van het schooljaar 2021-2022 veel Nederlandstalige kinderen in Brussel niet konden starten in hun school van eerste keus of überhaupt niet binnen het Brusselse Nederlandstalige onderwijs terechtkwamen omdat ze hun toevlucht zochten naar scholen in de Vlaamse Rand of elders in het Vlaamse Gewest.

Graag had ik van de minister dus een update gekregen, zodat een verdere analyse kan worden gemaakt met betrekking tot de evolutie van deze cijfers (aangezien bij mijn vorige vraag ook een reeks gegevens uit het schooljaar 2020-2021 toen nog niet beschikbaar waren, vraag ik ook nog gegevens uit dat schooljaar).

1. Hoeveel Nederlandstalige kinderen konden wel terecht in een school van het Brusselse Nederlandstalige onderwijs die hun eerste keuze was, en hoeveel konden niet terecht in de Nederlandstalige school die hun eerste keuze was?

Gelieve cijfers te geven voor de schooljaren 2020-2021 en 2021-2022 en uit te splitsen tussen beide schooljaren. Gelieve deze cijfers uit te splitsen tussen het kleuter-, lager en secundair onderwijs. Gelieve ook uit te splitsen tussen GOK- en niet-GOK-leerlingen (GOK: gelijke onderwijskansen).

2. Hoeveel Frans- of anderstalige kinderen konden wel terecht in een school van het Brusselse Nederlandstalige onderwijs die hun eerste keuze was en hoeveel Frans- of anderstalige kinderen konden niet terecht in de Nederlandstalige school die hun eerste keuze was?

Gelieve cijfers te geven voor de schooljaren 2020-2021 en 2021-2022 en uit te splitsen tussen beide schooljaren. Gelieve deze cijfers uit te splitsen tussen het kleuter-, lager en secundair onderwijs. Gelieve ook uit te splitsen tussen GOK- en niet-GOK-leerlingen.

3. Hoeveel Nederlandstalige kinderen die kandidaat waren voor scholen van het Brusselse Nederlandstalige onderwijs werden 'ongunstig geordend' zodat zij er niet terechtkonden?

Gelieve cijfers te geven voor de schooljaren 2020-2021 en 2021-2022 en uit te splitsen tussen beide schooljaren. Gelieve deze cijfers uit te splitsen tussen het kleuter-, lager en secundair onderwijs. Gelieve ook uit te splitsen tussen GOK- en niet-GOK-leerlingen.

4. Hoeveel Frans- of anderstalige kinderen die kandidaat waren voor scholen van het Nederlandstalige onderwijs werden 'ongunstig geordend' zodat zij er niet terechtkonden?

Gelieve cijfers te geven voor de schooljaren 2020-2021 en 2021-2022 en uit te splitsen tussen beide schooljaren. Gelieve deze cijfers uit te splitsen tussen het kleuter-, lager en secundair onderwijs. Gelieve ook uit te splitsen tussen GOK- en niet-GOK-leerlingen.

5. Hoeveel Nederlandstalige kinderen die kandidaat waren voor scholen van het Brusselse Nederlandstalige onderwijs werden 'ongunstig geordend' en schreven zich daardoor uiteindelijk in in een school van het Brusselse Franstalige onderwijs?

Gelieve cijfers te geven voor de schooljaren 2020-2021 en 2021-2022 en uit te splitsen tussen beide schooljaren. Gelieve deze cijfers uit te splitsen tussen het

kleuter-, lager en secundair onderwijs. Gelieve ook uit te splitsen tussen GOK- en niet-GOK-leerlingen.

6. Hoeveel Nederlandstalige kinderen die kandidaat waren voor scholen van het Brusselse Nederlandstalige onderwijs werden ongunstig geordend en schreven zich daardoor uiteindelijk in in een Nederlandstalige school buiten Brussel?

Gelieve cijfers te geven voor de schooljaren 2020-2021 en 2021-2022 en uit te splitsen tussen beide schooljaren. Gelieve deze cijfers uit te splitsen tussen het kleuter-, lager en secundair onderwijs. Gelieve ook uit te splitsen tussen GOK- en niet-GOK-leerlingen.

7. Bij mijn eerdere suggesties en argumenten om de voorrangsregel nog verder op te trekken tot een absolute voorrang voor Nederlandstaligen, stelde de minister dat dit juridisch niet evident is. Hij verwijst daarvoor naar het arrest van het Grondwettelijk Hof van 18 januari 2012 (toen het voorrangpercentage van 45 naar 55 procent werd opgetrokken). De kern van de redenering is dat indien zowel de Franstalige als de Vlaamse Gemeenschap een dergelijke absolute voorrang zou hanteren, de onderwijskansen van de kinderen van wie de ouders noch het Nederlands noch het Frans als thuistaal hebben ernstig beknot zouden worden.

Hierbij toonde ik al eerder aan dat in globale cijfers dit weinig problemen zou geven, aangezien de aangemelde aantallen die een voorrang Nederlands genieten stukken beperkter zijn dan het globale aantal plekken in de Brusselse Nederlandstalige onderwijs, waardoor er zelfs met een absolute voorrang Nederlands nog voldoende plaatsen zijn voor die gezinnen die geen Nederlands (en ook geen Frans) spreken. Uit de Dataloepcijfers van de leerlingenkenmerken van vorig schooljaar bleek dat in het Brusselse Nederlandstalige onderwijs net geen 25.000 leerlingen aantikken op thuistaal niet-Nederlands op de 33.000 leerlingen. Dat is bijna 74 procent of driekwart niet-Nederlands sprekers op het totaal aantal aanwezige leerlingen. Men kan dus moeilijk stellen dat anderstaligen niet aan hun trekken komen in het Brusselse Nederlandstalige onderwijs, zelfs al zouden we de voorrangsregel optrekken tot 100% [4].

Het probleem is volgens de minister evenwel dat bepaalde scholen niet toegankelijk zullen zijn voor niet-Nederlandskundigen. Veel ouders willen hun kind graag inschrijven in bepaalde 'goeie' scholen, die dus overbevraagd worden ten opzichte van hun beschikbare capaciteit. Indien men hier een absolute voorrang Nederlands zou toepassen, dan zouden alle vrije plekken al meteen gevuld worden met kinderen die een voorrang Nederlands genieten en zouden er geen plekken meer zijn voor niet-Nederlandskundigen. Gezien de vrijheid van onderwijs en de vrije schoolkeuze voor de ouders, ligt deze zaak dus gevoelig.

Graag had ik van de minister een lijst voor het huidige schooljaar gekregen van de scholen van het Brusselse Nederlandstalige onderwijs waarbij het aantal aanmeldingen van kinderen met voorrang Nederlands gelijk was aan of hoger lag dan het aantal vrije plaatsen. Met andere woorden, in welke scholen zou er, indien er nu een absolute voorrang Nederlands zou gelden, geen plaats meer zijn voor kinderen van niet-Nederlandskundige ouders? Gelieve hierbij ook een opsplitsing te maken tussen het kleuter-, lager en secundair onderwijs.

[1] "Voor ruim 3.500 kinderen nog geen plaats in basisonderwijs, ondanks daling aanmeldingen", *BRUZZ*, 30 april 2021, <https://www.bruzz.be/onderwijs/voor-ruim-3500-kinderen-nog-geen-plaats-basisonderwijs-ondanks-daling-aanmeldingen-2021>.

[2] "Voor 650 kinderen voorlopig geen plaats in Nederlandstalig secundair", *BRUZZ*, 6 mei 2021, <https://www.bruzz.be/onderwijs/voor-650-kinderen-voorlopig-geen-plaats-nederlandstalig-secundair-2021-05-06>

[3] Actuele Vraag nr. 577 (2020-2021).

[4] Zie hieromtrent mijn tussenkomst in de plenaire vergadering van 12 mei 2021: <https://www.vlaamsparlement.be/nl/parlementair-werk/plenaire-vergaderingen/1513023/verslag/1516686>.

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT,
DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 165 van 30 november 2021
van **JAN LAEREMANS**

Het tijdsbestek voor het aanleveren van de gevraagde gegevens te kort is. Het LOP Brussel raakt niet rond met het tijdig verzamelen van alle gegevens. Zodra de gevraagde analyse achter de rug is, lever ik zo snel mogelijk mijn antwoord aan.